

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

Datum 26 juni 2019

Onderwerp Besluit op uw Wob-verzoek d.d. 19 maart 2019

Behandeld door [REDACTED]

Ons kenmerk Z19-2338 / D19-17316

Uw kenmerk -

Bijlagen 87

Geachte mevrouw [REDACTED],

Op 19 maart 2019 heeft u een verzoek op grond van de Wet openbaarheid van bestuur (Wob) ingediend waarin u vraagt om informatie ten aanzien van een afgeschoten heckrund, alsook informatie over de verplaatsing van konikpaarden naar Spanje. Bij brief van 21 maart 2019 is de ontvangst van uw e-mail bevestigd. Op 11 april 2019 heb ik de beslissing op uw Wob-verzoek op grond van het bepaalde in artikel 6 lid 2 van de Wob met vier weken verdaagd, omdat met het verzamelen van de door u gevraagde informatie meer tijd is gemoeid.

Per brief d.d. 5 juni 2019 heb ik de beslissing op uw Wob-verzoek op basis van het bepaalde in art 4:8 Algemene wet bestuursrecht (Awb) opgeschort om zienswijzen op de openbaarmaking van een aantal documenten te vragen aan twee belanghebbenden. De belanghebbenden hebben aangegeven geen bezwaar te hebben tegen openbaarmaking.

1. Uw Wob-verzoek

U vraagt in uw Wob-verzoek om de volgende informatie:

1. alle (pathologische) dierenarts rapportages en bevindingen en rekeningen van de dierenarts, voor het in januari 2019 afgeschoten heckrund uit de Oostvaardersplassen;
2. alle communicatie en nota's inzake voorbereiding van het transport van de konikpaarden van de Oostvaardersplassen naar Paleolitico Vivo- Atapuerca Spanje, alle bloedonderzoeken en dierenartsrapportages van deze paarden.

2. Resultaten onderzoek

Ik heb uitgebreid onderzoek uitgevoerd of Staatsbosbeheer beschikt over de documenten waarop uw informatieverzoek betrekking heeft. Ik heb de betrokken collega's gevraagd naar alle documenten met betrekking tot uw verzoek. Ook heb ik het (digitaal) archief van Staatsbosbeheer doorzocht.

Ten aanzien van uw eerste punt, heb ik geen documenten aangetroffen. De reden hiervoor is dat er geen heckrund in de Oostvaardersplassen is afgeschoten in januari 2019. Wel heb ik documenten aangetroffen ten

aanzien van een afgeschoten heckrund op 26 februari 2019. Met betrekking tot dit afgeschoten heckrund, heb ik een rekening van de dierenarts en een rekening van Rendac aangetroffen. Navraag bij de betrokken collega's heeft uitgewezen, dat het heckrund niet voor onderzoek is aangeboden. Om deze reden bestaat er geen sectierapport van het afgeschoten heckrund.

Ten aanzien van uw tweede punt, heb ik diverse documenten aangetroffen. Het gaat om facturen, een e-mailconversatie, een protocol voor de verplaatsing van de paarden, een overeenkomst, een verslag van het veldbezoek om de geschiktheid van de nieuwe locatie voor de konikpaarden te beoordelen en 78 foto's van dit veldbezoek.

3. Overwegingen

3.1 intern beraad

Op basis van artikel 11 lid 1 Wob blijft openbaarmaking van persoonlijke beleidsopvattingen in een stuk opgesteld voor intern beraad achterwege. Onder persoonlijke beleidsopvattingen worden onder andere verstaan meningen, voorstellen, conclusies en aanbevelingen. Van één van de aangetroffen documenten, bestaan meerdere versies. Alleen op persoonlijke beleidsopvattingen wijken de versies van elkaar af. In dit geval wordt alleen de definitieve versie openbaar gemaakt.¹

3.2 voorkomen van onevenredige benadeling

Een deel van de aangetroffen documenten bevat financiële gegevens van rechtspersonen. Omdat openbaarmaking van deze specifieke tarieven het betrokken bedrijf kan schaden in zijn concurrentiepositie, waardoor het bedrijf onevenredig benadeeld kan worden ten opzichte van zijn concurrenten, weegt het belang van het bedrijf zwaarder dan het belang van openbaarmaking van deze tarieven. Deze gegevens worden daarom niet openbaar gemaakt op grond van artikel 10, lid 2 aanhef en sub g Wob (voor zover deze bedragen niet reeds openbaar zijn). Totaalbedragen die niet herleidbaar zijn naar specifieke tarieven die bedrijven hanteren, worden wel openbaar gemaakt.

3.3 eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer

De documenten die betrekking hebben op uw verzoek, bevatten persoonsgegevens. Verstrekking van persoonsgegevens blijft op grond van artikel 10, lid 2 aanhef en sub e Wob achterwege wanneer het belang daarvan niet opweegt tegen het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer. Van openbaarmaking van persoonsgegevens zoals namen, handtekeningen, telefoonnummers en e-mailadressen wordt in lijn met vaste rechtspraak in beginsel afgezien.² Namen van personen die uit hoofde van hun functie in openbaarheid treden, worden wel openbaar gemaakt.

4. Besluit

De door u gevraagde zaken vallen onder de reikwijdte van de Wob. Met betrekking tot het document waarvan verschillende versies zijn aangetroffen, heb ik besloten alleen de definitieve versie openbaar te maken (zie onder 3.1).

¹ ECLI:NL:RVS:2018:3299

² ECLI:NL:RVS:2018:321

Ten aanzien van de overige documenten, heb ik besloten om aan uw verzoek tegemoet te komen en de documenten (deels) openbaar te maken. In de bijlage bij dit besluit treft u **87** documenten, inclusief een overzicht, aan. Voor de overzichtelijkheid heb ik de bijlagen genummerd (m.u.v. de foto's), de nummers op de bijlagen corresponderen met de nummers op het overzicht van de bijlagen.

Ik heb de in de bijgevoegde stukken vermelde financiële gegevens van rechtspersonen en persoonsgegevens (deels) onleesbaar gemaakt. Voor de motivering verwijs ik u naar de overwegingen onder 3.2 en 3.3. Per onleesbaar gemaakt onderdeel is zichtbaar op welke grond de informatie niet openbaar wordt gemaakt.

Omdat de door u verzochte informatie voor meer mensen interessant kan zijn, wordt dit besluit geanonimiseerd op de website van Staatsbosbeheer geplaatst onder www.staatsbosbeheer.nl/woboostvaardersplassen.

5. Rechtsmiddelen

Indien u het met dit besluit niet eens bent, kunt u binnen zes weken na verzending van dit besluit schriftelijk bezwaar maken. Ook een andere belanghebbende kan tegen dit besluit bezwaar maken. Het bezwaarschrift kan worden gezonden aan de Directeur Staatsbosbeheer, Postbus 2, 3800 AA Amersfoort. U wordt verzocht een afschrift van dit besluit bij het bezwaarschrift te voegen.

Een bezwaarschrift moet zijn ondertekend en bevat tenminste :

- Naam en adres van indiener;
- Dagtekening;
- Omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht;
- De gronden waarop het bezwaar rust.

Het niet voldoen aan deze eisen kan leiden tot niet-ontvankelijkheid van het bezwaarschrift.

Een afschrift van dit besluit zend ik aan de belanghebbenden.

Als u nog vragen hebt dan kunt u contact opnemen met mevrouw [REDACTED] via [REDACTED] of [REDACTED]@staatsbosbeheer.nl.

Met vriendelijke groet,
de directeur, namens deze,

[REDACTED]
ir. C. Lever MPA
divisiedirecteur Grond & Gebouwen

Overzicht openbaar te maken documenten

Documentnummer	Datum	Document (deels) verstrekt
1. Factuur Rendac	12 april 2019	ja
2. Factuur dierenarts	28 februari 2019	ja
3. E-mailconversatie	14 maart 2019	ja
4. Factuur Rijners Transport	9 april 2014	ja
5. Factuur KWPN	15 maart 2019	ja
6. Factuur dierenarts	31 maart 2019	ja
7. Protocol vangen en verplaatsen koniks	13 februari 2019	ja
8. Overeenkomst - Living Paleolithic Association	8 maart 2019	ja
9. Verslag van bezoek	februari 2019	ja
10. foto	-	ja
11. foto	-	ja
12. foto	-	ja
13. foto	-	ja
14. foto	-	ja
15. foto	-	ja
16. foto	-	ja
17. foto	-	ja
18. foto	-	ja
19. foto	-	ja
20. foto	-	ja
21. foto	-	ja
22. foto	-	ja
23. foto	-	ja
24. foto	-	ja
25. foto	-	ja
26. foto	-	ja
27. foto	-	ja
28. foto	-	ja
29. foto	-	ja
30. foto	-	ja
31. foto	-	ja
32. foto	-	ja
33. foto	-	ja
34. foto	-	ja
35. foto	-	ja
36. foto	-	ja
37. foto	-	ja
38. foto	-	ja
39. foto	-	ja
40. foto	-	ja
41. foto	-	ja
42. foto	-	ja
43. foto	-	ja
44. foto	-	ja
45. foto	-	ja
46. foto	-	ja
47. foto	-	ja
48. foto	-	ja
49. foto	-	ja
50. foto	-	ja
51. foto	-	ja
52. foto	-	ja
53. foto	-	ja
54. foto	-	ja
55. foto	-	ja
56. foto	-	ja

57. foto	-	ja
58. foto	-	ja
59. foto	-	ja
60. foto	-	ja
61. foto	-	ja
62. foto	-	ja
63. foto	-	ja
64. foto	-	ja
65. foto	-	ja
66. foto	-	ja
67. foto	-	ja
68. foto	-	ja
69. foto	-	ja
70. foto	-	ja
71. foto	-	ja
72. foto	-	ja
73. foto	-	ja
74. foto	-	ja
75. foto	-	ja
76. foto	-	ja
77. foto	-	ja
78. foto	-	ja
79. foto	-	ja
80. foto	-	ja
81. foto	-	ja
82. foto	-	ja
83. foto	-	ja
84. foto	-	ja
85. foto	-	ja
86. foto	-	ja
87. foto	-	ja

FACTUUR KADAVERS

STAATSBOSBEHEER (ABW-373248)
 BEC 254 + BEC 101/255
 POSTBUS 2
 3800 AA AMERSFOORT

Rendac Son B.V.

Kanaaldijk Noord 20-21
 NL-5691 NM Son
 P.O. Box 9
 NL-5690 AA Son

T +31 (0)900 9221
 F +31 (0)499 36 45 80
 rendac.com

Klantnummer	79051515
Meldnummer	2308597
Factuurnummer	19055806
Factuurdatum	12-04-2019
Vervaldatum	12-05-2019
Afrekentijdvak	01-01-2019 t/m 31-03-2019

Hierbij brengen wij u de wettelijke tarieven in rekening over de periode 01-01-2019 t/m 31-03-2019 voor het ophalen en verwerken van kadavers en vatenmateriaal tot eindproducten (diermeel en dierlijk vet) die worden verkocht.

Omschrijving	€ Bedrag
Verwerkingskosten en verkoopopbrengsten	6,39
Ophaalkosten	20,56
Totaal factuurbedrag excl. BTW (zie specificatie onder het ophaaloverzicht)	26,95
BTW 21 %	5,66
Totaalbedrag te voldoen	32,61

Bezwaren tegen deze factuur kunnen, uitsluitend schriftelijk binnen 2 weken na dagtekening van deze factuur, worden ingediend bij Rendac Son B.V., Postbus 9, 5690 AA, Son of per e-mail aan facturatiekadavers@rendac.com.

Voor meer informatie verwijzen wij naar de bijlagen, of naar www.rendac.nl.

art. 10 lid 2 sub e Wob, t.n.v. Rendac Son B.V. SON EN BREUGEL onder vermelding van omschrijving 19055806 / 79051515.

OPHAALOVERZICHT KADAVERS

Klantnummer 79051515
 Meldnummer 2308597
 Naam STAATSBOSBEHEER (ABW-373248)
 Adres POSTBUS 2
 Postcode / woonplaats 3800 AA AMERSFOORT

Laad- plaats	Ophaal- datum	Dier- code	Dier- soort	Gemelde kadavers	Opgehaalde kadavers	Opgehaalde vaten	Aantal ophalingen	Aantal erf- ophalingen	Oor- nummer	Geboorte- datum
01	01-03-2019	22	Kalf < 1 Jaar	1	1		1		AID 3283	01-12-18
						1	1			

SPECIFICATIE

Dier- code	Dier- soort	opgehaald aantal	€ Tarief	Bedrag in € (excl. BTW)
22	Kalf < 1 Jaar	1	6,39	6,39
Totale verwerkingskosten en verkoopopbrengsten				6,39
Aantal stops standaardtarief		1	20,56	20,56
Factuurbedrag excl. BTW				26,95
Factuurbedrag incl. BTW				32,61

Bronsweg 32
8222 RB Lelystad
T: 0320-214331

Staatsbosbeheer
art. 10 lid 2 sub e Wob
Postbus 2
3800 AA Amersfoort

FACTUUR

factuurdatum : 28-02-2019
factuurnummer : S-2019-0142

datum	beschrijving	aantal	prijs	korting	bedrag	btw
Herkauwer Oostvaardersplassen BEC 565						
08-02-2019	Tijd, overleg per app met kuddebeheerder	10	€ [art. 10 lid 2 sub g Wob]	€ 23,40	€ [art. 10 lid 2 sub g Wob]	21%
11-02-2019	Visite	1	€ [art. 10 lid 2 sub g Wob]		€ [art. 10 lid 2 sub g Wob]	21%
11-02-2019	Tijd, ronde door OVP incl. conditiescores en check OVV	150	€ [art. 10 lid 2 sub g Wob]		€ [art. 10 lid 2 sub g Wob]	21%
12-02-2019	Tijd, telefonisch overleg	15	€ [art. 10 lid 2 sub g Wob]	€ 35,10	€ [art. 10 lid 2 sub g Wob]	21%
26-02-2019	Visite	1	€ [art. 10 lid 2 sub g Wob]		€ [art. 10 lid 2 sub g Wob]	21%
26-02-2019	Tijd, 13.00-16.00 ronde OVP incl. BCS en OVV	180	€ [art. 10 lid 2 sub g Wob]		€ [art. 10 lid 2 sub g Wob]	21%
			subtotaal ex btw	€ 58,50	€ 829,50	
				btw 21% van € 829,50 :	€ 174,20	
			te betalen bedrag	€	1.003,70	

Gaarne betalingen binnen 14 dagen

art. 10 lid 2 sub e Wob

Van: [redacted] art. 10 lid 2 sub e Wob @nvw.nl>
Verzonden: donderdag 14 maart 2019 10:40
Aan: [redacted] art. 10 lid 2 sub e Wob @spw.wallonie.be';
 [redacted] art. 10 lid 2 sub e Wob @environnement.brussels'; [redacted] art. 10 lid 2 sub e Wob @vlaanderen.be';
 [redacted] art. 10 lid 2 sub e Wob @agriculture.gouv.fr'; [redacted] art. 10 lid 2 sub e Wob @mapama.es';
 [redacted] art. 10 lid 2 sub e Wob @fasfc.be'
CC: [redacted] art. 10 lid 2 sub e Wob @ec.europa.eu'; [redacted] art. 10 lid 2 sub e Wob
 [redacted] art. 10 lid 2 sub e Wob
 [redacted] art. 10 lid 2 sub e Wob
 [redacted] art. 10 lid 2 sub e Wob
Onderwerp: RE: Expected transport of Konik horses from the Netherlands to Spain.

Dear colleague NCP,

As follow-up on the message below from last week I herewith inform you that a transport with 'Konik-horses' is scheduled tomorrow Friday March 15th.

The transport is planned to leave the 'Oostvaardersplassen' tomorrow morning, with destination the Atapuerca nature area in Spain.

TRACES number is intra.nl.2019.0020212

Kind Regards,

art. 10 lid 2 sub e Wob

**Netherlands Food and Consumer
 Product Safety Authority**
 Ministry of Agriculture,
 Nature and Food Quality

Coordinating/ Specialized Inspector Animal Welfare
 National Contact point Animal Welfare - Art 24 Reg (EC) 1/2005

art. 10 lid 2 sub e Wob

Netherlands Food and Consumer Product Safety Authority (NVWA)
 Inspection Directorate / Department Development and Support
 Team Livestock
 Catharijnesingel 59, 3511 GG Utrecht, Postbox 43006, 3540 AA Utrecht
 The Netherlands

art. 10 lid 2 sub e Wob
 [redacted] @NVWA.NL
 W: www.NVWA.nl

Van: [redacted] art. 10 lid 2 sub e Wob
Verzonden: woensdag 6 maart 2019 12:15
Aan: [redacted] art. 10 lid 2 sub e Wob @spw.wallonie.be' ; [redacted] art. 10 lid 2 sub e Wob @environnement.brussels' ;
 [redacted] art. 10 lid 2 sub e Wob @vlaanderen.be' ; [redacted] art. 10 lid 2 sub e Wob @favv-afscab.be' ;
 [redacted] art. 10 lid 2 sub e Wob @agriculture.gouv.fr' ; [redacted] art. 10 lid 2 sub e Wob @mapama.es'

CC: [redacted] art. 10 lid 2 sub e Wob @ec.europa.eu' ; [redacted] art. 10 lid 2 sub e Wob
 [redacted] art. 10 lid 2 sub e Wob
 [redacted] art. 10 lid 2 sub e Wob

Onderwerp: Expected transport of Konik horses from the Netherlands to Spain.

Dear colleague NCP,

I like to inform you about a special transport that will be organized from the Netherlands in, probably, week 11/2019 (March), or maybe later in June. The destination is the Atapuerca nature area in Spain, and the road-transport will cross Belgium and France.

When the transport will be organized I will inform you again about the details.

It concerns a transport of 'Konik' horses (<https://en.wikipedia.org/wiki/Konik>). These horses will be transported from the nature area in the Netherlands 'Oostvaardersplassen'. The Oostvaardersplassen are a large scale nature area, and these horses are, for numerous generations, wild and not used to human handling.

Because the nature area is at present 'overcrowded' with deer and horses a decision has been taken to enforce a 'reset' in the number of animals: a large number of deer will be shot, a substantial number of Konik-horses will be transported to other regions. These decisions were taken after debates on both a local and national level, and several NGO's and action-groups are involved.

Concerning the EC 1/2005 these horses are a special case. They are no 'Domestic equidae', either registered or not registered, as defined in the Regulation. Therefore the provisions as requested by Annex 1, Chapter VI do not apply; but only those in Chapter V, article 2, 2.3.

Because of the wild nature of the animals the usual provisions for domestic horses cannot be followed.

However, after consultation with the Ministry of Agriculture and in agreement with the organizations involved, a protocol has been established which follows the usual requirements of the Regulation for horses as much as possible, and requires special provisions where needed.

The organization that is involved in catching the horses and preparing the transport has experience with earlier national and international transports of Konik-horses.

An outline of the protocol is:

- The horses will be gathered in a separated area, and will be grouped in small 'family' or social groups.
- They will be 'trained' to drink from tubs and be fed hay.
- Prior to transport they will be identified (electronic chip) with the remark in their passport that they originate from a designated nature area.
- The CA veterinarian will perform a health check of all animals, before the transport will be certified.
- The animals will be loaded in the small family/social groups assigned as mentioned in the first bullet, and thus not in individual stalls, and they will not be wearing a halter or be tied by rope.
- A complete Journey log is required; transporter and vehicle must be certified for long transport (Type 2).
- The transporter will be given a declaration that the transport concerns wild animals, not used to human handling.
- The animals will be given water and hay at scheduled stops on the vehicle. Animals will not be unloaded at any time during transport.
- At arrival the animals will be inspected by a veterinarian.

We kindly request you to take note of these special instructions we give for this transport.

We expect that the transport will take place in week 11, provided the female horses are not expected to be too far in pregnancy, or otherwise in June. Circa 25 – 30 animals will be transported, so this will be in several vehicles and trailers.

Furthermore, as I said, there is very much attention by NGO's and public. National transports of these horses earlier this year were followed by activists. They might follow these international transports as well.

If you have any questions please do not hesitate to contact me.

**Netherlands Food and Consumer
Product Safety Authority**
*Ministry of Agriculture,
Nature and Food Quality*

Coordinating/ Specialized Inspector Animal Welfare
National Contact point Animal Welfare - Art 24 Reg (EC) 1/2005

art. 10 lid 2 sub e Wob

Netherlands Food and Consumer Product Safety Authority (NVWA)
Inspection Directorate / Department Development and Support
Team Livestock
Catharijnesingel 59, 3511 GG Utrecht, Postbox 43006, 3540 AA Utrecht
The Netherlands

art. 10 lid 2 sub e Wob

art. 10 lid 2 sub e Wob [@NVWA.NL](mailto:info@nvwa.nl)

W: www.nvwa.nl

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Factuur

Staatsbosbeheer
Smallepad 5
3811 MG Amersfoort

Factuurdatum: 9-4-2019
Factuurnummer: 2019006
Debiteurnummer: 847
Uw BTW-nummer:
Ons BTW-nummer: art. 10 lid 2 sub e Wob

Artikel	Artikelcode	Aantal	Eenheidsprijs EUR	Totaalbedrag EUR
Inkooporder nummer: UBW50178573		1,00	st 0,00	0,00
Transport Paarden naar Spanje		1,00	st 0,00	0,00
Levering Hooi		1,00	st 0,00	0,00
Transport Hooi		1,00	st 0,00	0,00
Totaal		1,00	st art. 10 lid 2 sub g Wob	art. 10 lid 2 sub g Wob
Totaal exclusief BTW				art. 10 lid 2 sub g Wob

BTW-totaal art. 10 lid 2 sub g Wob
Totaal te betalen € art. 10 lid 2 sub g Wob

BTW-tarief Grondslag Totaal BTW
BTW 21% art. 10 lid 2 sub g Wob art. 10 lid 2 sub g Wob

KWPN | Royal Dutch Sport Horse
Postbus 156 | 3840 AD | Harderwijk
P.O.Box 156 | NL-3840 AD | Harderwijk
T +31 (0) 341 25 55 55
F +31 (0) 341 25 55 15
Email: info@kwpn.nl

Rabobank
BIC
ING (Belgie)
KvK nr.
BTW nr.

art. 10 lid 2 sub e Wob
[Redacted]
40477840
art. 10 lid 2 sub e Wob

Faktuur voor:
STAATSBOSBEHEER NATUURTERREIN
SMALLEPAD 5
3811 MG AMERSFOORT

BEC 565

Table with 5 columns: Datum, Deb. nr., Faktuur nr., Pagina, Btw nr.
15-03-2019 | 923043 | 1920594 | 1 |

Main table with 5 columns: art.nr., omschrijving, aantal, prijs, bedrag. Contains 18 rows of invoice items for 'AFGIFTE PASPOORT I&R' with various identification numbers.

[LOGIN_BETALING]

STAATSBOSBEHEER NATUURTERREIN
SMALLEPAD 5
3811 MG AMERSFOORT

KWPN | Royal Dutch Sport Horse
 Postbus 156 | 3840 AD | Harderwijk
 P.O.Box 156 | NL-3840 AD | Harderwijk
 T +31 (0) 341 25 55 55
 F +31 (0) 341 25 55 15
 Email: info@kwpn.nl

Rabobank
 BIC
 ING (Belgie)
 KvK nr.
 BTW nr.

art. 10 lid 2 sub e Wob

40477840

art. 10 lid 2 sub e Wob

Faktuur voor:
 STAATSBOSBEHEER NATUURTERREIN
 SMALLEPAD 5
 3811 MGAMERSFOORT

Datum	Deb. nr.	Faktuur nr.	Pagina	Btw nr.
15-03-2019	923043	1920594	2	

Datum	Deb. nr.	Faktuur nr.	Pagina	Btw nr.
DNST-136	(000034578 HENGST 0534)			
	AFGIFTE PASPOORT I&R		1	43.39
	(000034579 HENGST 0516)			
DNST-136	AFGIFTE PASPOORT I&R		1	43.39
	(000034580 HENGST 0927)			
DNST-136	AFGIFTE PASPOORT I&R		1	43.39
	(000034581 MERRIE 0530)			
DNST-136	AFGIFTE PASPOORT I&R		1	43.39
	(000034582 HENGST 0514)			
DNST-136	AFGIFTE PASPOORT I&R		1	43.39
	(000034583 MERRIE 0526)			
DNST-136	AFGIFTE PASPOORT I&R		1	43.39
	(000034584 MERRIE 0619)			
DNST-136	AFGIFTE PASPOORT I&R		1	43.39
	(000034585 HENGST 0312)			
DNST-136	AFGIFTE PASPOORT I&R		1	43.39
	(000034586 MERRIE 5035)			
DNST-136	AFGIFTE PASPOORT I&R		1	43.39
	(000034587 MERRIE 5204)			
DNST-136	AFGIFTE PASPOORT I&R		1	43.39
	(000034588 HENGST 0882)			
DNST-136	AFGIFTE PASPOORT I&R		1	43.39
	(000034589 MERRIE 0477)			
DNST-136	AFGIFTE PASPOORT I&R		1	43.39
	(000034590 MERRIE 0656)			
DNST-136	AFGIFTE PASPOORT I&R		1	43.39
	(000034591 HENGST 0895)			
DNST-136	AFGIFTE PASPOORT I&R		1	43.39

[LOGIN_BETALING]

STAATSBOSBEHEER NATUURTERREIN
 SMALLEPAD 5
 3811 MG AMERSFOORT

KWPN | Royal Dutch Sport Horse
 Postbus 156 | 3840 AD | Harderwijk
 P.O.Box 156 | NL-3840 AD | Harderwijk
 T +31 (0) 341 25 55 55
 F +31 (0) 341 25 55 15
 Email: info@kwpn.nl

Rabobank
 BIC
 ING (Belgie)
 KvK nr.
 BTW nr.

art. 10 lid 2 sub e Wob

40477840

art. 10 lid 2 sub e Wob

Faktuur voor:
 STAATSBOSBEHEER NATUURTERREIN
 SMALLEPAD 5
 3811 MG AMERSFOORT

Datum	Deb. nr.	Faktuur nr.	Pagina	Btw nr.	
15-03-2019	923043	1920594	3		
DNST-136	(000034592 HENGST 5167) AFGIFTE PASPOORT I&R (000034593 MERRIE 1552)		1	43.39	
				Subtotaal	€ 1258.31
21 % btw van €1258.31				BTW	€ 264.25
				Totaal	€ 1522.56
					€ 264.25

Log in op www.kwpn.nl/mijn-gegevens/mijn-facturen-betalen om direct het overzicht te krijgen van uw openstaande facturen. Middels iDeal kunt u daar ook uw facturen direct betalen.

Wij verzoeken u het totaalbedrag binnen 14 dagen na factuurdatum aan ons over te maken onder vermelding van 923043/1920594, zodat wij uw betaling correct kunnen verwerken. Bedankt voor uw medewerking.

STAATSBOSBEHEER NATUURTERREIN
 SMALLEPAD 5
 3811 MG AMERSFOORT

Bronsweg 32
8222 RB Lelystad
T: 0320-214331

Staatsbosbeheer
art. 10 lid 2 sub e Wob
Postbus 2
3800 AA Amersfoort

FACTUUR

factuurdatum : 31-03-2019
factuurnummer : S-2019-0219

datum	beschrijving	aantal	prijs	bedrag	btw
Herkauwer Oostvaardersplassen BEC 565					
01-03-2019	Visite (spoed)	1	€	€	21%
01-03-2019	Tijd, onderzoek hengst	30	€	€	21%
02-03-2019	Visite (weekend)	1	€	€	21%
02-03-2019	Tijd weekend, schuursessie incl. voorbereiding. 14.30-19.00 u	270	€	€	21%
07-03-2019	Visite	1	€	€	21%
07-03-2019	Tijd, vóór schouwen koniks en overleg ivm transport naar Spanje. Monitoren konikhengst	90	€	€	21%
13-03-2019	Visite	1	€	€	21%
13-03-2019	Tijd, 12.45-16.30 vangen en chippen koniks incl. administratie ivm paspoorten	225	€	€	21%
13-03-2019	Transponders	29	€	€	21%
15-03-2019	Visite	1	€	€	21%
15-03-2019	Tijd, 7.30 - 10.30. Laden koniks	180	€	€	21%
18-03-2019	Visite	1	€	€	21%
18-03-2019	Tijd, ronde conditiescore en overleg met boswachters en actievoerders. 13.00 - 16.45.	225	€	€	21%
29-03-2019	Visite	1	€	€	21%
29-03-2019	Tijd, proef met vangen en verdoven hengsten. Bloedafname en monstername CEM tbv indicatieve steekproef.	150	€	€	21%
29-03-2019	Materiaal bloedafname +	4	€	€	21%
29-03-2019	Verzend en verpakkingskosten	1	€	€	21%
29-03-2019	ml sterk geconcentreerde sedatievloeistof	11	€	€	21%

Bronsweg 32
8222 RB Lelystad
T: 0320-214331

29-03-2019	ml verdoving/sedativum	21	€	art. 10 lid 2 sub g Wob	€	art. 10 lid 2 sub g Wob	21%
29-03-2019	ml verdoving/pijnstiller	10	€		€		21%
29-03-2019	ml zwaar verdovingsmiddel Zoletil	5	€		€		21%
29-03-2019	Disposables	1	€		€		21%
Paard Horsterwold, Koniks, BEC 566							
20-03-2019	Visite	1	€		€		21%
20-03-2019	Tijd, overleg begrazing en vooroverleg vangactie koniks	120	€		€		21%
				subtotaal ex btw	€	4.332,12	
				btw 21% van € 4.332,12 :	€	909,78	
				te betalen bedrag	€	5.241,90	

Gaarne betalingen binnen 14 dagen

staatsbosbeheer

**Protocol vangen en verplaatsen Koniks
Winter 2018-2019
Versie 1.0**

Datum 13 februari 2019 art. 10 lid 2 sub e Wob
Status definitief

voor akkoord: _____

C. Lever 25/02/19

Colofon

Project	protocol vangen en verplaatsen Koniks, winter 2018-2019
Projectnummer UBW	E 0941012
Versienummer	1.0
Status	definitieve versie
360 documentnummer:	D19-5308
Gebied	Oostvaardersplassen
Planeenheid	Oostvaardersplassen
Beheergebied	Oostvaardersplassen
Provinciale eenheid	Flevoland <small>art. 10 lid 2 sub e Wob</small>
Opdrachtgever	C. Lever <small>art. 10 lid 2 sub e Wob</small>
Opsteller	<small>art. 10 lid 2 sub e Wob</small>
Contactpersoon:	<small>art. 10 lid 2 sub e Wob</small> Provinciaal adviseur
	T <small>art. 10 lid 2 sub e Wob</small>
	E <small>art. 10 lid 2 sub e Wob</small> @staatsbosbeheer.nl
Adres:	Staatsbosbeheer Kitsweg 1 8218 AA Lelystad

Inhoudsopgave

Protocol vangen en verplaatsen Koniks	1
1. Inleiding.....	4
1.1 Aanleiding	4
1.2 De opgave.....	4
1.3 Aantal uit te plaatsen Koniks.....	4
1.4 Protocol.....	4
2. Vangen en transport.....	5
2.1 Veilig werken	5
2.2 Observeren van paarden, vaststellen familiegroepen	5
2.3 Inrichten vangweide en vangkraal	5
2.4 Insluiten Koniks en scheiden overige grazers	5
2.5 Tijdstip transport	6
2.6 Voorbereiding transport	6
2.7 Werkelijke vangactie.....	7
2.8 Eisen paspoort	7
2.9 Inladen van de Koniks.....	7
2.10 Het transport.....	8
2.11 Nazorg op bestemmingslocatie	8
2.12 Slotbepaling.....	8
Bijlage 1 voorwaarden aan transport:.....	9

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

Op 25 april 2018 is het advies van de commissie Van Geel aangeboden aan Gedeputeerde Staten van de provincie Flevoland. Na behandeling in de commissie duurzaamheid, is op 11 juli 2018 hierover positief besloten door Provinciale Staten. Het advies van de commissie Van Geel is daarmee beleidskader geworden voor het beheer van de Oostvaardersplassen.

Op 20 juli 2018 is een convenant ondertekend om te borgen dat het beleidskader geoperationaliseerd wordt. In het convenant is onder andere overeen gekomen dat Staatsbosbeheer verantwoordelijk is voor en de regie voert over de feitelijke uitvoering van het verminderen van de begrazingsdruk door de populatie van de grote grazers op basis van een actuele telling terug te brengen tot circa 1.100 dieren.

1.2 De opgave

Het beleidskader benoemt maatregelen die uitgevoerd dienen te worden, waaronder structureel minder grote grazers in het grazige deel (paragraaf 5.3.3). Het beleidskader geeft aan dat:

“Voor het afvangen en het afschot van dieren voor de reset, dient een apart protocol te worden opgesteld waarin rekening wordt gehouden met gezondheidsaspecten van dieren, sociale verbanden, gedragskenmerken, omgevingsfactoren, en waarin zorgvuldig handelen wordt voorgeschreven en nationale en internationale regelingen in acht worden genomen”.

Dit protocol heeft als doel om het vangen en uitplaatsen van de Koniks verantwoord en zorgvuldig plaats te laten vinden. Dit protocol is een werkdocument, dat zo nodig wordt geactualiseerd.

1.3 Aantal uit te plaatsen Koniks

Om het aantal Koniks dat uitgeplaatst moet worden te bepalen is op 29 en 30 oktober een helicoptertelling in het Natura 2000-gebied uitgevoerd. Daarbij zijn 610 Koniks geteld. Dit betekent dat, bij voorkeur in de winter van 2018/2019, 610-450=160 Koniks uitgevangen worden en naar een andere locatie worden overgeplaatst.

1.4 Protocol

Het protocol voldoet aan de geldende wet- en regelgeving en de afspraken vastgelegd in het convenant Ontwikkeling Oostvaardersplassengebied tussen Staatsbosbeheer en de provincie Flevoland.

Het protocol heeft alleen betrekking op het daadwerkelijk vangen en transporteren van de konikpaarden, inclusief de daaraan verbonden voorbereiding. Het proces van met selecteren van de bestemmingen valt hier buiten.

2. Vangen en transport

2.1 Veilig werken

Er vinden veel werkzaamheden tegelijkertijd in de Oostvaarderplassen plaats. Op de momenten dat de faunabeheerders in het gebied actief zijn, is het gebied niet toegankelijk voor anderen. Voordat een medewerker het gebied in gaat om werkzaamheden uit dit protocol uit te voeren, checkt hij of het veilig is. Het gebied is gesloten als het rood bord op het toegangshek geplaatst is. Ingehuurde medewerkers mogen alleen na toestemming van Staatsbosbeheermedewerker het gebied betreden. Het uitvoeren van faunabeheer wordt gemeld in de app-groep. De gebiedsmanager zorgt dat alle Staatsbosbeheerder die een rol hebben in de uitvoering van het protocol en de externe kuddebeheerder worden toegevoegd aan de app-groep waarin gemeld wordt als er faunabeheer plaatsvindt.

Voor het vangen van de Koniks wordt de volgende stappen doorlopen.

2.2 Observeren van paarden, vaststellen familiegroepen

De gebiedsmanager wijst een kuddebeheerder aan. De kuddebeheerder is verantwoordelijk voor het uitkiezen van de paarden die verplaatst gaan worden en voor het samenstellen van de familiegroepen. De kuddebeheerder observeert de paarden en stelt stabiele familiegroepen samen op basis van regelmatige veldbezoeken vast. De kuddebeheerder legt de bevindingen vast in een logboek. De kuddebeheerder doet een voorstel aan de gebiedsmanager welke paarden bij elkaar gehouden worden. De gebiedsmanager stelt dit voorstel vast.

2.3 Inrichten vangweide en vangkraal

De gebiedsmanager wijst een projectleider aan die verantwoordelijk is voor de aanleg en inrichting van de vangweide. De vangweide is geschikt voor langer verblijf van een groep van 160 konikpaarden en zo aangelegd dat de dieren er in (semi) vrijheid kunnen leven.

De projectleider zorgt voor een vangweide in de Oostvaardersplassen. De vangweide is 50 hectare groot en ligt op een locatie waar:

- de dieren de loop op hebben;
- de ondergrond vlak is;
- weinig obstakels (liggend dood hout) zijn;
- vrachtauto's kunnen komen.

De projectleider zorgt dat de vangweide is uitgerasterd met hertengaas en is voorzien van drinkpoelen.

De projectleider realiseert in een hoek van de vangweide een vangkraal van zo'n 1000 m². De vangkraal bestaat uit een grotere voorkraal. Deze is zo gemaakt dat de dieren hierin van elkaar gescheiden kunnen worden. Aan de voorkraal zitten meerdere compartimenten vast om individuele groepen in te vangen. Werkelijke handelingen en scheiden van de groepen vindt plaats in de vangkraal.

2.4 Insluiten Koniks en scheiden overige grazers

De in 2.2 aangewezen kuddebeheerder controleert vanaf medio januari totdat de vangweide gesloten is regelmatig (minimaal 3 x per week) of er Koniks in de vangweide lopen.

De kuddebeheerder lokt indien nodig de Koniks met voer in de vangweide. Wanneer er een substantieel aantal (liefst minimaal 160) Koniks in de vangweide aanwezig is, geeft de gebiedsmanager de opdracht om de vangweide te sluiten, ook wanneer er zich eventueel andere grazers in de vangweide bevinden.

Na het sluiten van de vangweide vraagt de gebiedsmanager advies aan betrokken specialisten (dierenartsen) of er voldoende voedsel en water voor de dieren aanwezig is. Indien dit onvoldoende is, geeft de gebiedsmanager de kuddebeheerder de opdracht te organiseren dat er bijgevoerd en/of water wordt gegeven conform het advies van de specialisten.

De kuddebeheerder plaatst samen met een aantal boswachters mobiele schriklinten om de Koniks te scheiden van de andere grazers. De aanwezige heckrunderen en edelherten worden de vangweide uitgedreven. De schriklinten blijven staan om de Koniks er aan te laten wennen.

De kuddebeheerder maakt een rooster waar per dag een boswachter is aangewezen die verantwoordelijk is voor de zorg van de paarden in de vangweide. De gebiedsmanager stelt dit rooster vast.

De dienstdoende boswachter doet dagelijks een toezichtronde en legt de bevindingen hiervan vast in het logboek.

De dienstdoende boswachter biedt tijdens de ronde hooi aan, ook als dat vanuit de voedselsituatie niet noodzakelijk is. Doel is om de konikpaarden te laten wennen aan mensen.

De kuddebeheerder zorgt dat er in het gebied drinkvoorzieningen zijn geplaatst om de paarden te laten wennen aan het drinken uit een kuip. De dienstdoende boswachter controleert op zijn toezichtronde of er voldoende drinkwater is.

Als de dienstdoende boswachter ziet dat een Konik die in de vangweide ingesloten is veterinaire zorg nodig heeft, neemt hij/zij in overleg met de kuddebeheerder, contact op met de dierenarts om een behandelingsplan op te stellen.

De kuddebeheerder bezoekt tijdens de maandelijks ronde met de dierenarts ook de Koniks in de vangweide, zodat de dierenarts de paarden kan inspecteren. De kuddebeheerder legt de bevindingen vast in het logboek.

2.5 Tijdstip transport

Bij het plannen van een transport houdt de kuddebeheerder rekening met de volgende zaken rond de ontvangst van de dieren op de toekomstige locatie:

- Medio september/ oktober is ontvangst op toekomstige locaties vaak goed mogelijk. Er is voldoende voedsel in de gebieden en de dieren kunnen nog wennen aan de nieuwe omstandigheden en het klimaat.
- In november valt in oostelijk gelegen landen de winter in. Daardoor is ontvangst van dieren vanaf die tijd tot de lente ongewenst.
- November is voor Zuid-Europese landen geen probleem, vanwege de late winter en het milde klimaat.
- In december t/m februari is in oostelijk gelegen landen ontvangst ongewenst vanwege sneeuw en vorst. Voor Zuid-Europese landen hangt dit samen met hoe streng de winter is.
- Begin maart tot half maart (het (vroeg) voorjaar) heeft voor veel potentiële ontvangers de voorkeur om nieuwe dieren te ontvangen.

2.6 Voorbereiding transport

De gebiedsmanager zorgt voor aanbesteding van het transport aan een ervaren transportbedrijf, in bezit van de conform de Transportverordening vereiste vergunning voor kort- (korter dan 8 uur), danwel lang transport (langer dan 8 uur). De uitgekozen transporteur beschikt over transportmiddelen die voldoen aan de eisen van de Transportverordening voor het transport van paarden (EU 2005/1) (Type 1, minder dan 8 uur; c.q. Type 2, transport langer dan 8 uur).

Zodra bekend is wanneer de vangactie plaatsvindt en het transport gepland is, meldt de kuddebeheerder dit bij de NVWA.

De NVWA wijst een daartoe bevoegde dierenarts aan die bij het opladen aanwezig is. De kuddebeheerder geeft aan een ter zake deskundige praktiserende dierenarts, met ervaring met in het wild levende paarden, de opdracht om bij het chippen van de paarden aanwezig te zijn voor het doen van veterinaire onderzoek en handelingen. De kuddebeheerder geeft opdracht aan een daarvoor bevoegde organisatie om de paspoorten af te geven. Het paspoort wordt afgegeven door een daarvoor erkende paspoortuigevende instantie.

De exportcertificering (afgifte gezondheidscertificaat en de beoordeling of de omstandigheden rondom het vervoer voorafgaand aan het transport aan de wettelijke eisen voldoen) wordt uitgevoerd door een dierenarts van de NVWA.

Staatsbosbeheer stelt schriftelijke instructies op over het voeren en drenken tijdens het transport, waarin aangegeven:

- om de 8 uur drenken en voeren;
 - drenken uit trog of bakken (speciekuipen).
- en legt deze ter vaststelling voor aan de gebiedsmanager.

De kuddebeheerder stelt een document op dat bij het transport aanwezig is met de waarschuwing dat het om wilde, schuwe of gevaarlijke dieren gaat.

Als de konikpaarden naar een andere organisatie dan Staatsbosbeheer worden overgedragen dan wordt er een koopovereenkomst gesloten met de ontvangende partij. De gebiedsmanager zorgt voor de ondertekening van de overeenkomst door beide partijen voordat de paarden op transport gaan.

2.7 Werkelijke vangactie

Ervaren kuddebeheerders drijven de dieren richting de vangkraal. Hiervoor gebruiken ze schriklinten. Per groep, harem of hengstengroep, worden de dieren de voorkraal ingedreven. In de voorkraal worden secundan hengsten van de harem gescheiden. Vervolgens wordt iedere deelgroep een eigen compartiment ingedreven, waarna chippen, registratie en veterinaire controles plaatsvinden. Hoog drachtige dieren (> 90% dracht) mogen niet op transport. De dierenarts beoordeelt per drachtige merrie of zij mee kan op transport. Indien dit niet het geval is dan betekent dit dat de hele harem achterblijft.

Zodra de Koniks die in de vangkraal staan, veterinaire gekeurd zijn en gechipt zijn, wordt het paspoort geregeld. Hiervoor is ca 24 uur nodig. In die tijd blijft de groep in de vangkraal. De kuddebeheerder zorgt voor hooi en drinken in de vangkraal.

2.8 Eisen paspoort

Bij export moeten alle wilde paardachtige voorzien zijn van paspoort en een chip. Hierbij geldt dat:

- Het paspoort is een paspoort voor fok- en gebruikspaardachtigen;
- Het natuurgebied van herkomst is er in opgenomen;
- In het paspoort is geen aantekening nodig dat de dieren niet meer bestemd zijn voor humane consumptie;
- Op pagina 1 van het paspoort moet expliciet "natuurterrein" vermeld zijn.

2.9 Inladen van de Koniks

Op de dag van transport (zodra de paspoorten van de gechipte Koniks binnen zijn) vindt de exportcertificering plaats door een NVWA dierenarts. Deze controleert de transportwaardigheid van de dieren, beoordeelt de gezondheidsstatus van de dieren, en of aan de veterinaire eisen is voldaan ten behoeve van het gezondheidscertificaat en controleert de transportwagons. De houdersverklaring voor de te transporteren paarden moet ingevuld en ondertekend aanwezig zijn t.b.v. het afgeven van het gezondheidscertificaat. Hierna worden de dieren ingeladen. De kuddebeheerder heeft de leiding, andere helpers volgen zijn instructies op.

Om het inladen te vergemakkelijken is een helling aangelegd waardoor de dieren op een natuurlijke wijze de vrachtwagen inlopen. In een combinatie, trailer en oplegger, gaan ongeveer 25 tot 30 dieren, mogelijk minder door opsplitsen van de sociale groepen. Bij een transport van in het totaal 160 dieren gaat het dus om ongeveer 6 tot 8 vrachtwagencombinaties in meerdere transporten uit de Oostvaardersplassen.

Na het inladen vertrekt het transport.

2.10 Het transport

Voor het transport van levende dieren gelden de bepalingen uit de Transportverordening (EU 1/2005).

Voor in het wild levende paardachtigen geldt dat zij vallen onder de categorie 'Andere soorten', benoemd in Bijlage 1, Hoofdstuk V, artikel 2.3. Dit betekent dat de eisen die aan transport van voor landbouwdoeleinden gehouden eenhoevige gesteld worden niet van toepassing zijn.

Voor deze categorie schrijft de verordening alleen voor dat de dieren vervoerd moeten worden 'overeenkomstig de schriftelijke instructies omtrent voeren en drenken, en rekening houdend met de eventueel vereiste speciale verzorging'. De vervoerder krijgt schriftelijke instructies mee omtrent voeren en drenken.

Staatsbosbeheer wil de dieren zorgvuldig transporteren. Na raadpleging van de NVWA heeft Staatsbosbeheer besloten dat een aantal van de overige voorschriften ook voor de transporten van de Koniks uit de Oostvaardersplassen zullen worden gehanteerd, en dat enkele voorschriften specifiek voor deze transporten zullen worden aangepast. Deze voorwaarden zijn in bijlage 1 opgenomen.

2.11 Nazorg op bestemmingslocatie

Nadat de dieren zijn aangekomen op de nieuwe locatie worden zij bij het uitladen geïnspecteerd door een dierenarts. Als ze zijn goedgekeurd, worden de dieren overgedragen aan de plaatselijke terreinbeheerder. Vanaf dat moment is de nieuwe beheerder verantwoordelijk. Er wordt een overeenkomst opgesteld voor overdracht van Koniks van Staatsbosbeheer naar de nieuwe eigenaar/ beheerder.

2.12 Slotbepaling

Omdat er gewerkt wordt met levende dieren en er in de Oostvaardersplassen diverse andere activiteiten plaats vinden, kan het naleven van dit protocol belemmerd worden. Dit kan leiden tot een gemotiveerd afwijken van dit protocol. Wanneer afgeweken wordt van dit protocol is dat te allen tijde in samenspraak tussen de kuddebeheerder en/of projectleider en de gebiedsmanager.

Indien de afwijkingen consequenties kunnen hebben voor het dierenwelzijn van de Koniks wordt een deskundige dierenarts geraadpleegd.

Indien de afwijkingen direct van invloed zijn op het inladen en het daadwerkelijk transport, dan wordt dit met de NVWA besproken.

Bijlage 1 voorwaarden aan transport:

- **Nationale transporten:**
 - De door Staatsbosbeheer ingehuurde deskundige kuddebeheerder zorgt dat er bij het opladen en afladen van de dieren experts aanwezig zijn.
- **Internationale transporten:**
 - De volgende voorwaarden zijn van toepassing.
 - Er een gps datasysteem aan boord van de vrachtwagen is;
 - De dieren worden NIET afgeladen.
 - Transporteurs hebben een vergunning voor lang transport conform de Transportverordening.
 - Bij transporten > 8 uur heeft de veewagen een certificaat van goedkeuring.
 - Staatsbosbeheer eist van de transporteur het gebruik van volledig journaal cf. Vo 1/2005, bijlage II (ook bij transport buiten de EU):
 - Routeplanning: tijdschema, stops (Afd. 1);
 - Verklaring bij vertrek (Afd. 2);
 - Verklaring van een praktiserende of officiële dierenarts over de gezondheidsstatus van de dieren, bij aankomst bij plaats van bestemming (Afd. 3);
 - Registratie van feitelijke route, rustplaatsen (Afd. 4);
 - Meldingen onregelmatigheden (Afd. 5).

De benodigde papieren worden door de transporteur bij de NVWA opgevraagd. Het volledige journaal wordt door de transporteur binnen 2x 24 uur aan NVWA / IBDier en in cc aan Staatsbosbeheer gezonden.

Transport

Voor alle transporten geldt dat:

- Ventilatie van de laadruimte vanuit Staatsbosbeheer vereist is, daar paarden in stresssituaties veel warmte produceren en dan gevoelig zijn voor maligne hyperthermie.
- Er nooit meer dan 1 laag geladen mag worden.
- De dieren zorgvuldig in groepen zijn ingedeeld om sociale onrust zoveel mogelijk te vermijden en de indeling van de groep tijdens het transport gelijk blijft.
- Een stabiele groep/harem bij elkaar staat, waarbij scheiding geslachtsrijpe mannelijke en vrouwelijke dieren niet wenselijk is.
- De verschillende groepen worden gescheiden door tussenhekken; het kan dus voorkomen dat de groep uit vier of meer dieren bestaat.
- Het dragen van een halster niet van toepassing is.

Begeleiding

- De deskundige kuddebeheerder moet altijd aanwezig zijn bij het laden van de dieren en kan eventueel het transport begeleiden.
- Het opgestelde document met de waarschuwing dat het om wilde, schuwe of gevaarlijke dieren gaat, wordt zichtbaar opgehangen.

Contract transfer rewilded Konik horses

1. Staatsbosbeheer, a public entity under Dutch law, having its registered office at Smallepad 5, 3811 MG Amersfoort, the Netherlands, represented by ir. Sylvio Thijssen BfV, Director of Staatsbosbeheer (hereinafter referred to as "Staatsbosbeheer");
2. Living Paleolithic Association an entity under Spain law, Calle Iglesia, 3 09199 Olmos de Atapuerca, Burgos - Spain, referred to as Living Paleolithic Reserve.

Together referred to as "Parties"

WHEREAS:

Staatsbosbeheer (Dutch State Forestry Commission) is responsible for managing a sizeable amount of the nature reserves (265 000 ha) in the Netherlands.

One of the nature reserves being managed by Staatsbosbeheer is the Oostvaardersplassen, situated in Flevoland. This nature reserve is – amongst others - home to herds of deer, Heck/underen (auroch like cattle) and Konik horses. At this time, there is a surplus of rewilded Konik horses.

In order to minimize this surplus, Staatsbosbeheer has decided to undertake the transfer of these horses to other suitable areas/nature reserves in Europe.

To achieve this, Staatsbosbeheer is willing to donate a herd of approximately 25-30 horses to Living Paleolithic Reserve.

Living Paleolithic Reserve is currently responsible for managing a nature reserve in Salguero de Juarros - Burgos, suitable for Konik horses and is willing to accept the herd of Konik horses donated by Staatsbosbeheer.

AGREE AS FOLLOWS:

1. Delivery of horses

- Staatsbosbeheer donates a herd of approximately 25-30 rewilded Konik horses without payment or compensation to Living Paleolithic Reserve. Living Paleolithic Reserve accepts this herd.
- The animals will come in natural herds. Staatsbosbeheer expects Living Paleolithic Reserve will respect the herd composition.
- These horses are to be delivered with a transponder for identification purposes. For each horse an individual passport will be available.
- Staatsbosbeheer or FREE Nature – as representative of Staatsbosbeheer – is responsible for providing the passports. The passports will be provided to the transportation company and will be transferred to Living Paleolithic Reserve by delivery.

2. Transport of horses

- Upon request of Staatsbosbeheer a transportation company experienced with (inter)national transportation of (semi)wild herbivores will conduct the transport of the horses and will be responsible for animal welfare in compliance with national and international law.

art. 10 lid 2 sub e Wob art. 10 lid 2 sub e Wob

- Staatsbosbeheer or FREE Nature – as representative of Staatsbosbeheer – will be responsible for organizing export licenses / traces papers.

- Transport will take place in approximately March 15th. Definite dates will be agreed upon by email.

3. Transfer of ownership upon delivery

Living Paleolithic Reserve will welcome the horses on the day of arrival. Living Paleolithic Reserve will provide suitable accommodation and conditions for receipt of the horses, conduct required medical tests upon arrival by a veterinarian and will be fully responsible for the animals thereafter.

4. Living conditions

- Living Paleolithic Reserve guarantees a semi-wild life for the horses, allowing the horses to spend the rest of their natural lives in natural conditions, in social herds within a fenced nature reserve Living Paleolithic Reserve, Salguero de Juarros BURGOS
- If any of the horses is used intensively, meaning stabled, saddled or otherwise not leading a semi-wild life, Living Paleolithic Reserve will forfeit automatically a penalty of €1,000 (ONE THOUSAND EUROS) per animal, payable to Staatsbosbeheer.
- National and International laws and regulations regarding animal welfare supersede any stipulation contained in this contract.

5. Reporting

- Living Paleolithic Reserve will provide Staatsbosbeheer with photos and/ or film of the arrival of the horses in Living Paleolithic Reserve. These photos and/ or film are free for use by Staatsbosbeheer. Staatsbosbeheer can provide these photos and/ or films to press or otherwise. Living Paleolithic Reserve is responsible for proper realisation of the photos and films taking the privacy of people into account. Staatsbosbeheer assumes that people which are recognizable on photos or film have given permission for the use of the material.
- <Name> will report after 6 months and after one year to Staatsbosbeheer regarding the status of the herd, including photos and/ or film. These photos/ films are free for use by Staatsbosbeheer. <name> is responsible for proper realisation of the photos and films taking the privacy of people into account. Staatsbosbeheer assumes that people which are recognizable on photos or film are giving permission for the use of the material.

This contract is governed by Dutch law. All disputes arising shall be exclusively be submitted to competent Dutch court.

Signed:
Municipality: Salguero de Juarros
Date: 8th March 2019

art. 10 lid 2 sub e Wob

Living Paleolithic Reserve. _____ Manager.

art. 10 lid 2 sub e Wob

STAATSBOSSBEHEER

ir. S. Thijsen BNT
Directeur Staatsbosbeheer

Verslag van bezoek aan:

Atapuerca Paleolitico Vivo, Burgos,

die **10 lid 2 sub e Wob** (dierenarts, Veterinair en Immobilisatie Adviesbureau VIA MARK HOYER en lid van Expertgroep) en **10 lid 2 sub e Wob** (ecoloog bij St. FREE Nature) aflegden van 18 – 20 Februari 2019.

Het doel van dit bliksembezoek was het al dan niet kunnen bevestigen van de geschiktheid van Atapuerca voor de ontvangst van 25 – 30 Konikpaarden afkomstig uit de Oostvaardersplassen (OVP). Sturend hierbij is de vragenlijst, zoals deze is opgesteld door **10 lid 2 sub e Wob**, van Stichting FREE Nature, tijdelijk aangewezen door SBB als kuddebeerder voor de Koniks in de OVP.

In 2017 werd dit gebied reeds bezocht door haar en **10 lid 2 sub e Wob**, directeur van St. FREE Nature, om de conditie van het terrein en de reeds aanwezige dieren te beoordelen en een eventuele komst van de paarden voor te bereiden. Zie kader.

Achtergrond:

10 lid 2 en ik zijn in mei 2017 naar Atapuerca geweest om de konikpaarden op te zoeken die in november 2016 verhuisd zijn naar Atapuerca. Wij troffen verschillende deelgebieden aan met harem konikpaarden. De deelgebieden waren toen in principe niet voor publiek toegankelijk, maar door middel van jeepsafari's worden mensen meegenomen naar de dieren. De dieren worden daarbij ook vanuit de auto gevoerd en zijn een attractie voor het gebied. Toen liepen er naast de konikpaarden ook heckrunderen, wisenten en przewalskipaarden. De wisenten en przewalskipaarden liepen samen in een deelgebied en de Heckrunderen liepen apart. De koniks hadden diverse deelgebieden tot hun beschikking. Wij troffen toen veel magere dieren aan (cs 1-2), maar ook wel dieren in cs 3. Echte dikke dieren liepen er toen niet, hooguit een enkele met cs4. Wel vonden we ook een aantal dode koniks en konikbotten. Prachtig voor de gieren, de we dan ook zagen.

De reden om het gebied nu opnieuw te bezoeken is om:

1. Te kijken hoe de paarden er nu bij lopen en of het gebied qua dierwelzijn de juiste plek is voor de Koniks uit de OVP
2. Het contract te tekenen/door te spreken
3. De beheerder in Spanje voor te bereiden op de komst van de paarden en eventuele actievoerders

De onderstaande aspecten van het park, de reeds aanwezige dieren (niet alleen Koniks), het gebied, als ook management gerelateerde zaken werden door ons – zo goed als mogelijk – geëvalueerd.

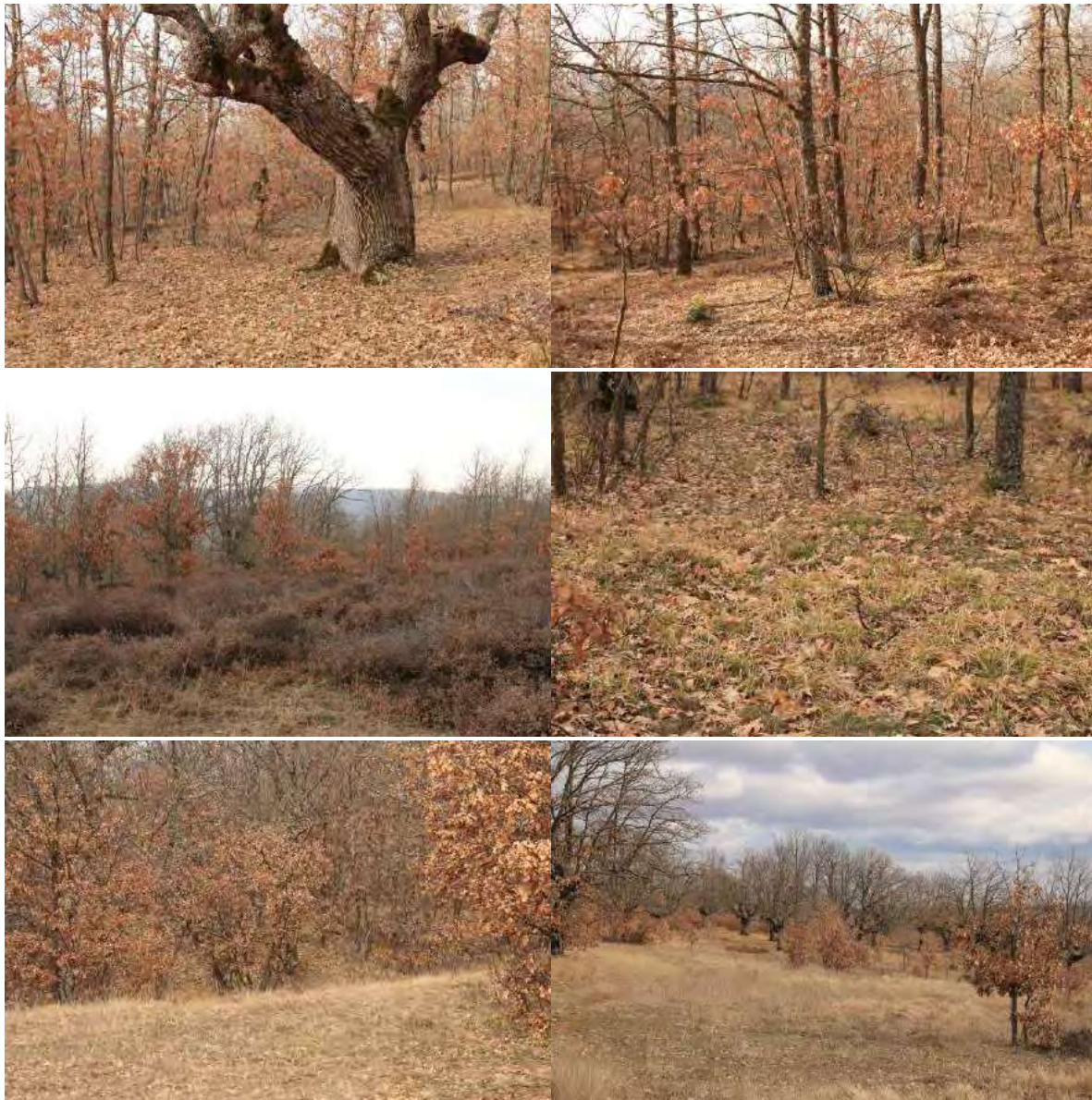
Op maandag 18 februari werden wij zeer gastvrij ontvangen door **10 lid 2 sub e Wob** manager van het gebied en **10 lid 2 sub e Wob**, en op dinsdag 19 feb door hen rondgeleid en werden alle van te voren geformuleerde vragen beantwoord en andere essentiële zaken naar volle tevredenheid besproken.

Algemene indruk

Het natuurpark Atapuerca bestaat momenteel uit 3 deelgebieden met ieder haar eigen dieren. Vanuit het dorp Salguero de Juarros worden er jeepsafari's georganiseerd het gebied in.

Aan deze gebieden wordt een vierde gebied toegevoegd welke bestemd is voor de Koniks uit de Oostvaarderplassen. Dit gebied is ongeveer 175 hectare groot en bestaat voornamelijk uit eikenbossen; voormalige hakhout op stam aangevuld met natuurlijke verjonging. Ondergroei is kort afgegraasd gras en dicht struweel van eik. Her en der staan nog de nodige heidestruiken. Gras in het gebied is momenteel kort afgegraasd door een kudde schapen welke afgelopen winter door het gebied is getrokken. Wel staat er op de openplekken nog wat langer gras van een drogere soort, maar bedekking is dun en bevat vrijwel 0 voedingswaarde.

Zie onderstaande fotoimpressie voor een beeld van het toekomstig konik gebied.

Dierwelzijn:

- Hoeveel dieren zijn er met een cs 1, cs 2, cs 3, (uit 5) etc.? Wat is de gemiddelde conditiescore en wat zijn de uitschieters? Graag ondersteunen met foto's!

Atapuerca bestaat momenteel uit 3 deelgebieden, waarin naast Konik ook Wisenten, Schotse Hooglanders, Przewalski paarden en 2 ezels lopen.

Algemene conclusie is dat de Przewalski in zeer goed conditie waren. Ook de Schotse Hooglanders zagen er goed uit. Bij alle andere dieren waren er meerdere in mindere conditie. De beheerders geven duidelijk aan dat de Przewalskis werkelijk alles eten, dit t.o.v. de Koniks. Voordeel van de Hooglanders is dat deze ook van de heide eten, wat de Heckrunderen niet doen.

1. In deelgebied 1 lopen 25 koniks (Cs1: 5x, cs2: 8x, cs3: 12x) aangevuld met 4 Przewalski paarden (allen cs3) en 2 ezels op ~450ha.
2. Hier lopen een 5 tal Przewalski (allen cs4) en 10 wisent (cs 1: 1x, cs2: 7x, cs3: 2x). Dit deelgebied is slechts 20 hectare groot i.v.m. de vergunning die ze hebben voor het houden van de dieren hier.
3. In dit deelgebied van ~500ha lopen voornamelijk runderen, zowel Schotse Hooglanders (18) (gemiddeld cs3 tot 4) als Heckrunderen (47) (gemiddeld CS2 met meerdere uitschieters naar cs1) door elkaar, aangevuld met 4 koniks (allen cs3). In onderstaande tabel worden de conditie scores verder gespecificeerd.

			CS 1	CS 2	CS 3	CS 4
1	~400 ha	Konik (25) Przewalski (4) Ezels (2)	5	8	12 4	
2	20 ha	Wisent (10) Przewalski (5)	1	7	2	4
3	~500 ha	Heckrund (47) S. Hooglander (18) Konik	Meerdere	Gemiddeld	gemiddeld 4	

- **Lopen er slechte dieren bij, zo ja, hoeveel? Wat mankeren ze (alleen mager, of speelt er meer?) Zijn die zichtbaar voor publiek?**

Bij de eerste groep koniks waren met name enkele hengsten buiten de harems in mindere conditie. Een magere hengst werd duidelijk op afstand gehouden. Algemene indruk bij de koniks was een doffe vacht. Eén konik had een hoornvliestroebeling (maanblindheid).

Ook bij de Heckrunderen meerdere magere dieren waarvan eentje er heel slecht aan toe was. Deze was zogend en liep zwalkend richting het aangeboden voedsel.

De wisenten scoorden veelal CS2. Dit is vergelijkbaar met de scores in deze periode van het jaar in het Kraansvlak, maar minder dan de wisenten op de Veluwe of de Maashorst.

Bij Przewalskis liepen drie dieren met opvallende tumoren aan de voorbenen. Deze dieren worden binnenkort verdoofd om de tumoren weg te snijden.

Alles is zichtbaar voor het publiek tijdens rondleiding.

- **Zijn er verder nog opvallende zaken m.b.t de dieren? Toen waren er veel dieren met doffe vachten, hoe is dat nu Hoe zijn de hoeven?**

Hoefconditie is goed, de koniks hebben wel een doffe vacht. Ook bij de heckrunderen veelal een doffe vacht, dit in tegenstelling tot de Wisenten, Hooglanders en de Przewalskis welke allen een mooie glanzende vacht hadden.

Opvallend verschil bij de wisenten en Przewalski is de conditie tussen beide. Voor de wisenten is er nu minder browse van voldoende kwaliteit aanwezig terwijl de Przewalski van het reeds groeiende gras kunnen eten.

- Wordt er bijgevoerd? Wat voeren ze en is dat voldoende beschikbaar, ook voor de nieuwe paarden?

Alle dieren worden sinds medio oktober 2018 volop bijgevoerd. Normaliter zou dit van november tot april zijn, echter door een droog najaar 2018 was dit nu eerder noodzakelijk.

Bijvoeren vindt plaats met stro; gestestro met halmen en graankorrel en tarwestro, als ruwvoer, aangevuld met brokken/ bix, zie foto specificatie. Brok bevat vooral eiwit (afkomstig van lucerne) en toegevoegde vitamines en mineralen en maar weinig suikers.

Bijvoeren is een kostbare aangelegenheid. Bix a €14,- de zak a 40kg a 35 zakken per week (= 1,7 kg krachtvoer per dier per dag), stro a €6 tot €8 per 400kg.

Bij de Heckrunderen meerder opgetrokken buiken. Ook bij de wisenten was dit zichtbaar.

In extreme gevallen wordt er ook 's zomers bijgevoerd.

- **Hebben ze veterinaire begeleiding en zo ja, wat betekent dat in de praktijk? Doen ze mestonderzoek? (ik kan me herinneren dat wormen een rol speelden in het gebied) Entingen? Zijn ze bekend met conditiescores en doen ze dat ook? Hoe vaak is de dierenarts betrokken?**

Twee lokale dierenartsen zijn standaard alleen op afroep beschikbaar. Een voor de runderen en een voor de paarden. Daarnaast komt wildlife vet **10 lid 2 sub e Wob** voor de wisenten en de Przewalskis. Hij moet echter uit Asturias komen, 350 km verderop.

Mestonderzoek vindt niet standaard plaats, maar is door ons wel geadviseerd.

De paarden worden 2 maal jaarlijks ontwormt. Eenmaal is mestonderzoek uitgevoerd en toonde strongylus (darmworm) aan. In het verleden zijn ze in korte tijd 10 Schotse Hooglanders verloren aan pensbot (paraphistomum). Dit bleek uit sectie achteraf. Voor ons opvallend dat conclusie pas na sectie op een laat moment werd gedaan. Hun verklaring was dat veel dieren uit het zicht en in het bos stierven. Daarna zijn de nog levende dieren behandeld met pour-on (met inermectine, welk helaas niet werkt bij deze wormsoort) en hebben ze geen dieren verloren.

Ze zijn niet bekend met conditiescores, we hebben het systeem met hen doorgenomen wat met enthousiasme werd ontvangen, en informatie achter gelaten.

- **Hoe vaak wordt er toezicht gedaan op de kudde? Door wie?**

Dagelijks vindt toezicht plaats door medewerkers **10 lid 2 sub e**. Deze kent alle dieren en loopt ze alle af. Echter is hij hierin de enige, bij o.a. ziekte of afwezigheid valt dit stil. **10 lid 2 sub e Wob** ziet de dieren regelmatig en is eerste contact voor de dierenartsen.

In het toeristenseizoenen worden dieren dagelijks gezien door gidsen van de jeepsafari's. Zij melden alleen opvallend zaken. Ze controleren geen aantallen waardoor teruggetrokken dieren gemist kunnen worden.

- **Houden ze een kuddeadministratie bij? Wat houden ze bij?**

Ja, door **10 lid 2 sub e Wob**. Is ook een wettelijke verplichting. Alle mutaties worden vergelijk I&R in Nederland bijgehouden. Voor kalveren is er een uitgestelde oormerkplicht van 6 maanden. Alle paarden hebben een paspoort en chip.

Alle runderen en paarden worden jaarlijks ingevangen.

- **Is er sprake van natuurlijke sterfte? Zijn daar cijfers van? Wat is de reden van sterfte (hoe vaak is dat voedselgebrek tov andere redenen)?**

Er is sterfte, zie o.a. eerdere opmerking m.b.t. Hooglanders. Een konik is geëuthanaseerd vanwege een ernstige ontsteking van een wond aan onderbeen. Twee Przewalski veulens zijn geëuthanaseerd naar aanleiding van kromme benen (= genetische afwijking), die problemen bij de geboorte veroorzaakten Hengst welke drager was van deze genetische afwijking is verwijderd.

Door direct voedselgebrek vindt er geen sterfte plaats, dieren worden zo nodig bijgevoerd. Desondanks troffen wij meerdere magere dieren aan, zie conditiescores.

- **Zie je kadavers liggen in het veld?**

Geen verse kadavers, wel oude botten. Ook bij een neolithisch dorp liggen veel oude botten voor toeristisch onderricht.

- **Hoe is de wetgeving geregeld rondom kadavers?**

Het gebied heeft een speciale permissie om kadavers te laten liggen voor de gieren. Delen van het gebied zijn dermate dicht gegroeid dat kadavers niet altijd direct worden teruggevonden; de gieren geven dan aan dat er iets doods ligt.

Botten en huiden dienen achteraf te worden afgevoerd.

Gebied:

- **Hoe groot is het gebied nu? (Totaal en per deelgebied)**

De nieuwe koniks komen in een nieuw deelgebied van ~175 hectare. Het idee is om de Schotse Hooglanders hierbij de plaatsen. Deze lopen nu met de Heckrunderen, wat men onwenselijk vindt. Dit gebied is momenteel nog niet ingerasterd, dit kost ongeveer 1 week werk. Het nieuwe gebied komt vooraan te liggen waardoor alle terreinbezoek eerst hier langs komt voordat men in de andere deelgebieden komt.

Overige deelgebieden:

1. Konikgebied ~400 hectare
 2. Wisent/ Przewalski 20 hectare
 3. Heckrund/ Schotse Hoolander/ Konik ~500 hectare
- **Er werd in 2017 gesproken over 400 extra hectares. Zijn die er inmiddels bij? Zo nee, wanneer is dat gepland?**

Nee, nu dus toevoeging ~175 hectare voor de koniks.

- **Hoe is de vegetatie op dit moment verdeeld? Toen stonden er veel grijze eiken en heide, schrale vegetatie. Het deel van de wisenten en przewalski's was graziger. Hoe is dat nu?**

Hoofdzakelijk bestaat het gebied uit afwisseling van eikenbossen, kort grazige graslanden en heidestruiken.

Het nieuwe gebied bestaat veelal uit eikenbos met nauwelijks gras. Afgelopen winter is hier een kudde schapen doorheen gegaan waardoor wat er nog stond was weggegeten. Op enkele delen staan nog wat droge overstaande grassen, vergelijk NL pijpenstrootje = 0 voedingswaarde.

- **Is er voldoende beschutting?**

Ja, door alle aanwezige eiken.

- **Is er voldoende water?**

Ja, alle gebieden hebben permanente bron.

- **In 2017 was de afrastering van een deelgebied bij de koniks niet echt op orde. Daar werd toen hard aan gewerkt. In het overige deel was het prima. Hoe ziet het er nu uit?**

Afrastering bestaat uit stroomdraad, spanning 6 tot 8 kV. Enkele delen waren met prikkeldraad. Wisentgebied had 2m hoog raster, prikkeldraad met aan binnenkant schrikdraad.

Naar Nederlandse maat ziet het raster er erg rommelig uit, maar het voldoet wel.

Zie foto's

- **Aanvullende opmerkingen:**

Hoewel uitgerasterd, zijn het communale gronden waarop bezoek niet geweigerd mag worden. In principe kan met dus vrij door het gebied bewegen, behalve in het wisentengebied. Eventuele bezoekers, incl. Nederlandse actievoerders dienen wel eerst een "poort" of raster te passeren, maar kunnen daarna dus niet worden weggestuurd!

In de praktijk komen de meeste bezoekers binnen via een jeepsafari.

Conclusie naar aanleiding van het bezoek:

Advies is om de dieren niet nu te brengen maar later in het seizoen. Momenteel staat er onvoldoende voedsel van onvoldoende kwaliteit, waardoor de voedselshock voor de dieren dermate grote is met risico tot sterfte of problemen met de straks zogende merries. Het aangeboden voedsel is van een kwaliteit of vorm welke de dieren uit Nederland nu niet kennen.

Voor de lokale beheerders is April de meest gunstige periode om nieuwe dieren te ontvangen. Dit levert voor ons echter conflicten op met het niet mogen transporteren van hoog drachtige dieren / te jonge veulens. Medio eind mei zou daarom een geschikt moment kunnen zijn, maar is afhankelijk van de leeftijd van de in de tussentijd geboren veulens (uitgezocht moet worden vanaf welke leeftijd groepen merries met veulens mogen volgens wettelijke voorschriften getransporteerd mogen worden). Midden zomer, juli en augustus, is het te droog en te heet om de dieren naar Spanje te transporten. Uitstel tot september zou de dieren waarschijnlijk te weinig adaptatietijd tot de a.s. winter geven. Een goed alternatief zal door de betrokken partijen moeten worden besproken.

10 lid 2 sub e Wob en 10 lid 2 sub e Wob

20 Februari 2019

10 lid 2 sub e Wob

10 lid 2 sub e Wob

Bijlagen: Fotodatabase Atapuerca 19 februari 2019

10 lid 2 sub e Wob

10 lid 2 sub e Wob

10 lid 2 sub e Wob

10 lid 2 sub e Wob

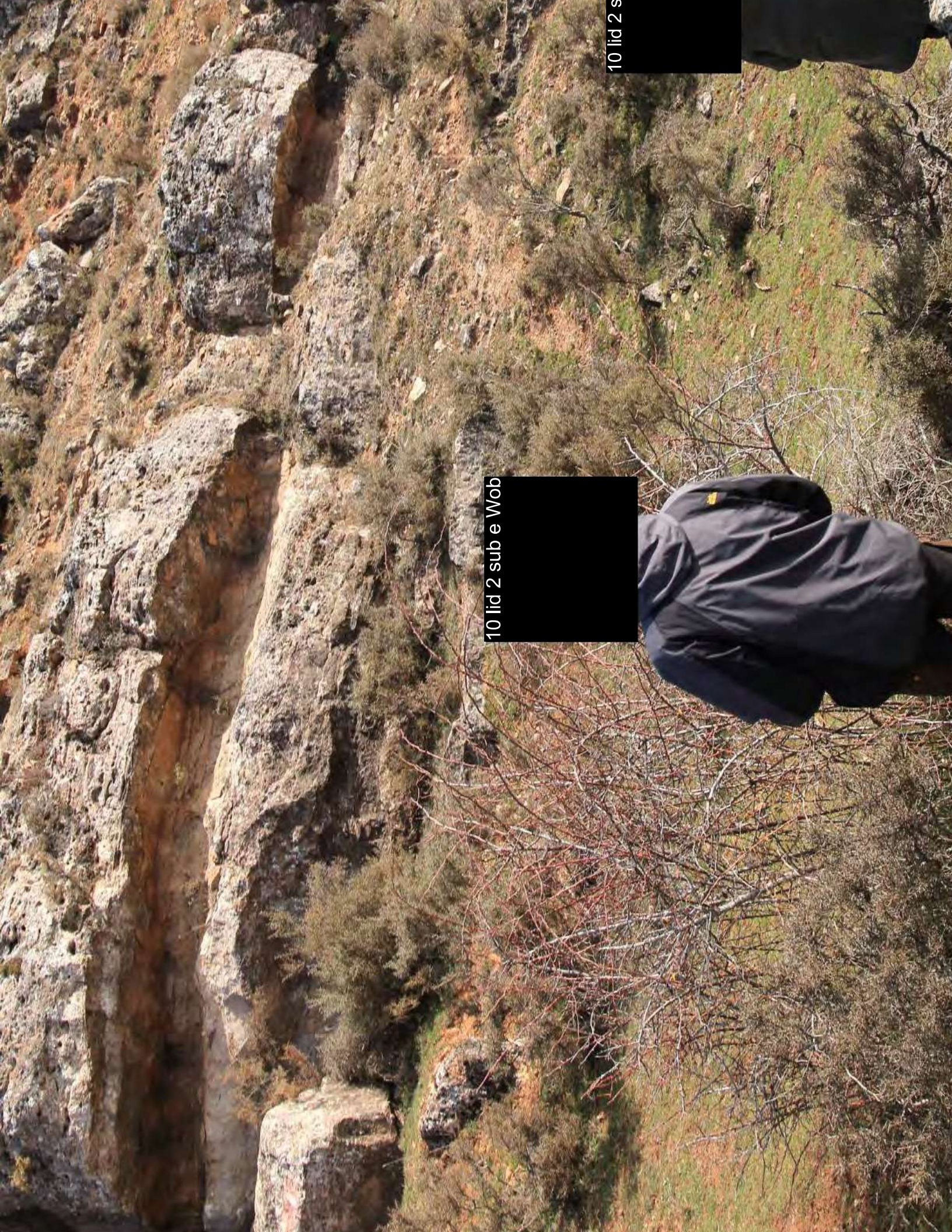

10 lid 2 sub e Wob

10 lid 2 sub e Wob

10 lid 2 s

10 lid 2 sub e Wob

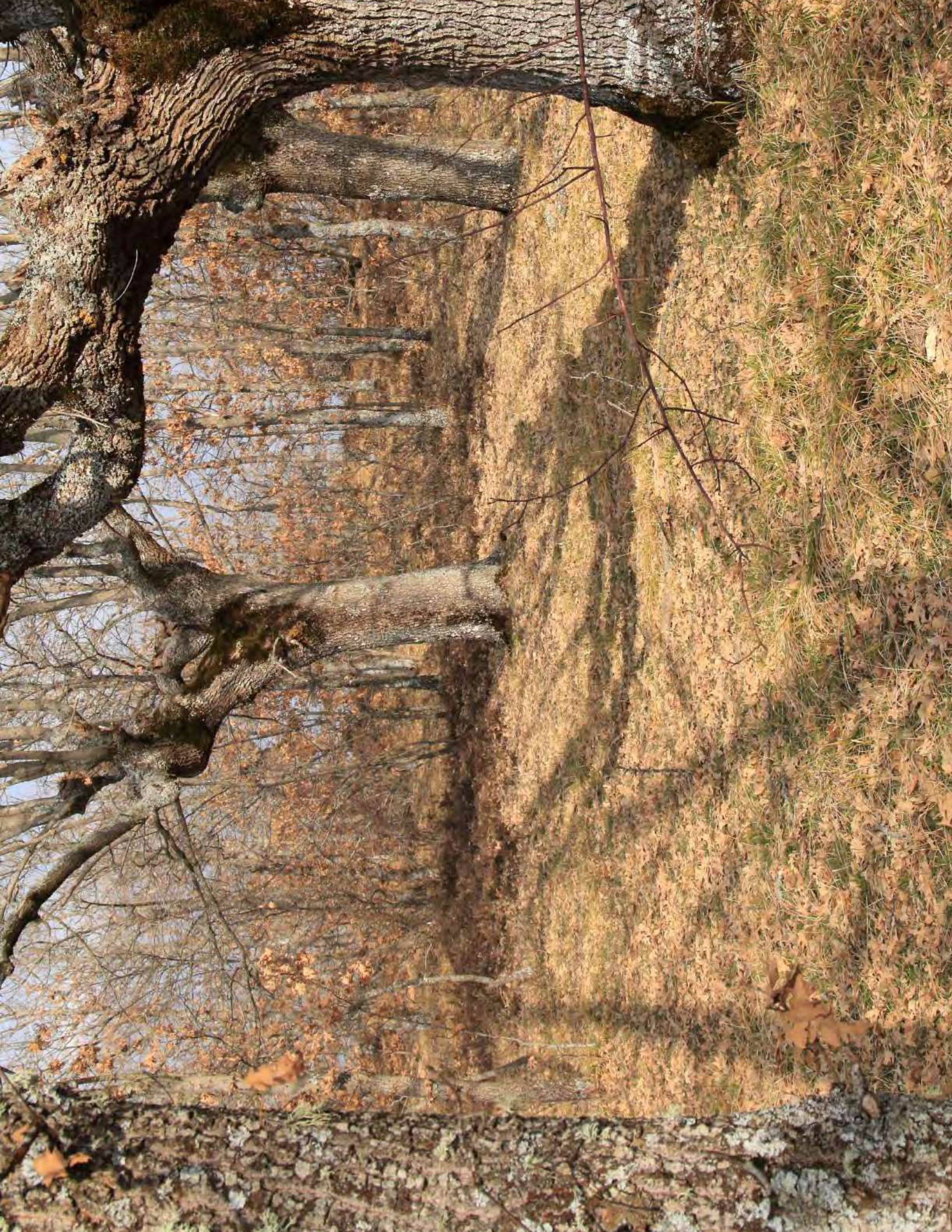

10 lid 2 sub e Wob

10 lid 2 sub e Wob

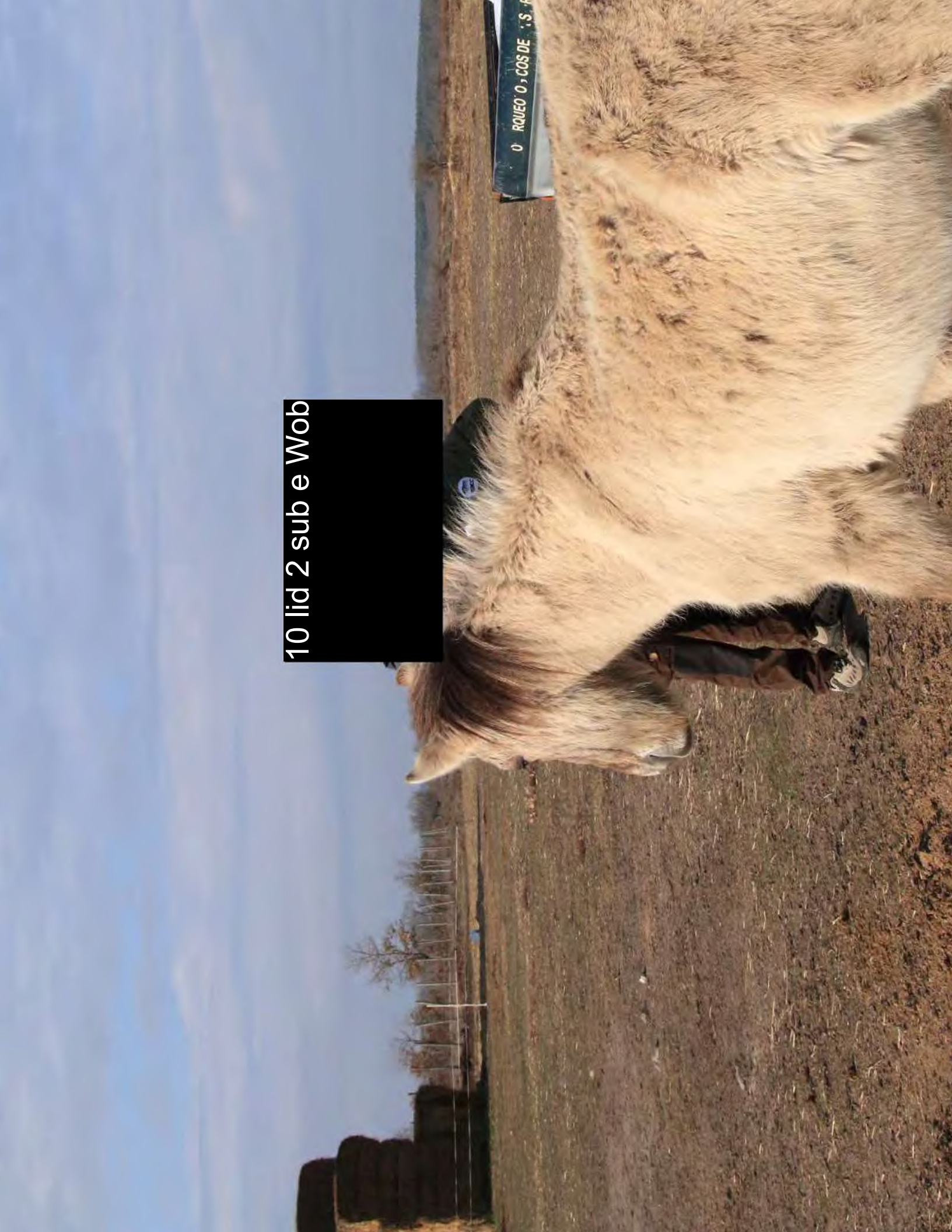

10 lid 2 sub e Wob

002

10 lid 2 sub e Wob

10 lid 2 sub e Wob

10 lid 2 sub e Wob

902

ARQUEOLOGICO

AP TERCA

DIVULGACION

0076 BMK

www.visitasmalaguerca.com

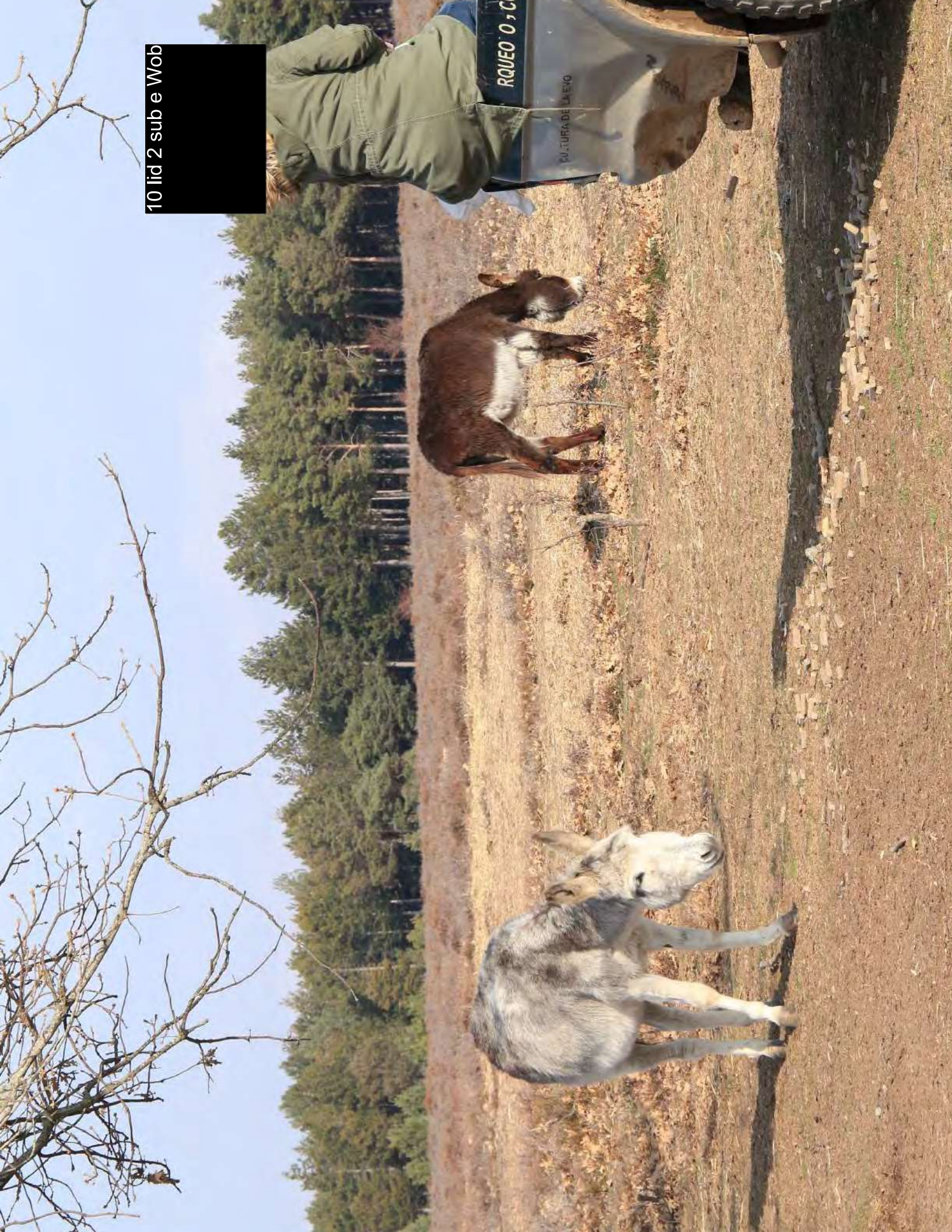
10 lid 2 sub e Wob

10 lid 2 sub e Wob

10 lid 2 sub e Web

10 lid 2 sub e Wob

10 lid 2 sub e Wob

